BILLEDKUNSTENS DAG

ONSDAG 15.MARTS 2023

BILLEDKUNSTENS DAG

www.danmarksbilledkunstlaerere.dk

www.kbub.dk

KOMPETENCECENTER
FOR BØRN,UNGE OG BILLEDKUNST

DANMARKS BILLED KUNST LÆRERE

#BILLEDKUNSTENSDAG

INSPIRATIONSKATALOG

ONSDAG DEN 15. MARTS 2023

INDHOLD

Forord 3

Byg og bo med høns 4

Utzon og Operahuset 6

Fra grotte til funkisvilla 8

Pap og poesi for dompapper 10

Drømmen om et sommerhus 12

Lad ting tale 13

Skab din gavl 14

Tegn med små og store armbevægelser 16

Albumcovers 18

KOMPETENCECENTER
FOR BØRN,UNGE OG BILLEDKUNST

DANMARKS BILLED KUNST LÆRERE

BILLEDKUNSTENS DAG
ONSDAG DEN 15. MARTS 2023

BILLEDKUNSTENS DAG er en tilbagevendende landsdækkende begivenhed, der foregår lokalt. Dagen sætter spot på børn, unge og billedkunst og viser mangfoldigheden i billedkunstundervisningen og giver indsigt i børns og unges visuelle udtryk og potentiale.

Alle jer, der underviser i eller beskæftiger jer med billedkunst for børn og unge, inviteres til at fejre BILLEDKUNSTENS DAG. Meget gerne med billedkunstaktiviteter i det offentlige rum, hvor børn og unge, deres familie, venner eller forbipasserende – kan få nogle overraskende visuelle oplevelser.

BILLEDKUNSTENS DAG er en anledning til at vise, hvad billedkunsten kan. Når billedkunstundervisning og billedkunstaktiviteter rykker udenfor, bliver der skabt synlighed og opmærksomhed omkring billedkunstområdet. Dagen er samtidig en oplagt mulighed for at indgå nye samarbejder mellem f.eks. skoler, billedskoler, talentskoler, museer, biblioteker, kunstnere og andre kultur- og uddannelsesinstitutioner og aktører, der arbejder med billedkunst, arkitektur og design – eller måske med noget helt andet. Hvorfor ikke finde nogle usædvanlige samarbejdspartnere?

OM IDÉERNE I DETTE ÅRS KATALOG
Siden 2014 har Kompetencecenter for børn, unge og billedkunst og Danmarks Billedkunstlærere arbejdet med inspirationskataloget ud fra et koncept med tre hovedelementer i ideoplæggene: reference til kunstnere, kunsthistorie og den visuelle kultur beskrivelse af en opgave som inspiration til undervisningen og evt. præsentation i det offentlige rum samt brug af materialer og redskaber.

Redaktionen har opfordret partnere og kolleger til at dele deres ideer i inspirationskataloget, nogle gange i forbindelse med et aktuelt tema, andre gange fordi vi har set noget spændende, som vi synes, fortjener at blive videreformidlet.

I 2023 er København udvalgt af Unesco som arkitekturhovedstad, og der er arkitekturaktiviteter i hele landet. Desuden er det 50-året for indvielse af Sidney-operaen, tegnet af Jørn Utzon og en del af arkitekturkanonen.

Derfor vil vi i dette katalog og i andre aktiviteter bakke op om et fokus på arkitekturformidling i 2023, og hedigvis har flere formidlere budt ind med forslag til at arbejde med arkitektur i undervisningen.
Andre forslag kommer fra studerende og underviser på UCN, billedskoleundervisere i Hinnerup og Herning samt fra Landsforeningen Børn, Kunst og Billeder.
I kan finde flere ideer i tidligere års inspirationskataloger på hjemmesiderne
www.kbub.dk eller www.danmarksbilledkunstlaerere.dk

SÅDAN BRUGER I INSPIRATIONSKATALOGET
Alle idéerne er tænkt som inspiration, som I selv kan bygge videre på. I kan skalere op og ned i forhold til elevgruppens alder og størrelse og tilpasse idéerne til, hvordan I arbejder hos jer.
I kan tilrettelægge et kort eller længerevarende forløb med udgangspunkt i en af idéerne frem mod BILLEDKUNSTENS DAG med en fernisering, en fremvisning eller et optog på dagen. Eller I kan arbejde med idéen i et koncentreret forløb på selve dagen. Andre muligheder er at holde åbent billedværksted, hvor interesserede kan prøve kræfter med forskellige billedkunstopgaver, lave en udstilling uden for skolen eller en vandreudstilling gennem byens gader. Eller I kan selv finde på helt andre måder at fejre dagen på. Det er helt op til jer!

Del jeres oplevelser på Instagram mærket #billedkunstensdag eller Facebook på Billedkunstensdag
Brug endelig hashtagget flittigt – og del også meget gerne direkte med os, hvad I laver på BILLEDKUNSTENS DAG. Jo mere vi ved, desto mere og bedre kan vi formidle og skabe synlighed (også i pressen) om billedkunst for børn og unge. – både på BILLEDKUNSTENS DAG og alle de andre dage.

- Vi glæder os til at se, hvad I finder på.

Venlig hilsen og god fornøjelse
Danmarks Billedkunstlærere og Kompetencecenter for børn, unge og billedkunst

NB. Glæd jer også til Billedkunstens Dag næste år, hvor det er netop er lykkedes at få flere nordiske lande med på en fælles Billedkunstens Dag i Norden.

BYG OG BO MED HØNS

IDÉ OG FOTOS, JULIE DUFOUR, ALL ABOUT A

BAGGRUND

Alle børn er glade for høns. Høns er et af vores mest almindelige husdyr og holdes overalt i verden.
Børnelitteraturen er da også fyldt med sjove og søde høns som fx hønsene i Peddersen og Findus.

I flere kommuner er det blevet muligt at få erfaringen med urbant hønsehold. Fx låner Miljøpunkt Østerbro høns ud, der endda kommer med hus og løbegård, og som kan lånes gratis i flere måneder ad gangen. Et godt tilbud til boligforeninger, borgere og institutioner på Østerbro.

Med den stigende interesse for høns i lokalområdet har tegnestuefællesskabet All About A derfor udviklet en arkitekturopgave til deres masterclass for børn på tegnestuen, en opgave som efterfølgende også er blevet brugt på Farum Billedskole, på Designmuseum Danmark, i børnehaven Eventyrøen på Østerbro samt af hospitalsindlagte børn. For alle kan forholde sig til høns – de har personlighed, er sociale dyr og har behov for en bolig. Samtidig er det en lille overskuelig arkitekturopgave, som fint kan introducere børn til begreber som rum, form, funktion, skala og ikke mindst materialer.

OPGAVEN

Start med at finde nogle små legetøjshøns. Høns indgår ofte i bondegårdsdyrssamlinger, og de er nemme at finde 'preloved'. Man kan selvfølgelig også forme en høne i ler eller modellervoks. Modelmaterialerne til hønsehuset kan fint bestå af hverdagens genbrugsmaterialer tilsat lidt nyt som fx grillspyd.

REDSKABER

- Tegneredskaber, farveblyanter/farvekridt og A4 papir
- Saks
- Limpistol

MATERIALER

- Genbrugspap, net og emballage
- Garn- og stofrester
- Aflagte knapper, perler og andre gode dimser
- Grene, grillspyd og andet træ
- Korkpropper, kapsler og skruelåg
- Legtøjshøns

Børnene vælger sig en høne. For at lære hønens proportioner at kende, er det en god ide at lade børnene starte med at tegne deres høne - gerne så hønen fylder et helt A4 papir.
Derefter taler vi om, hvilke krav brugeren (hønen) har til sit ude- og inde rum. Det kan være en god ide at se inspirationsfotos af hønsegårde - eller hvis muligt at besøge en hønsegård.

Inden byggeprocessen introduceres til buffeten af materialer. Når børn sætter form på deres design-ideer, er den lille legetøjshøne et vigtigt redskab til at kunne måle størrelsesforhold. Hvor bred skal hønsestigen være, hvor stor er reden etc. Som 'byggegrund' kan anvendes brunt papkassepap skåret ud i passende størrelser.

Til sidst præsenterer alle deres arkitekturmodeller i plenum.

Få mere inspiration til arkitekturprojekter på All About A's Instagram profil: **allaboutadk**

20-02-19

UTZON OG OPERAHUSET

IDÉ, TEKST OG FOTOS Malene Abildgaard og Julie Dufour,
Utzon Center i Aalborg samt uddrag fra bogen 'Utzons Univers'/ Strandberg Publishing

BAGGRUND

Den 20. oktober i år fylder et af verdens mest berømte bygningsværker 50 år – Operahuset i Sydney.
Bygningen blev i 1957 tegnet af den danske arkitekt Jørn Utzon og har siden åbningen i 1973 været et ikon og vartegn ikke kun for Sydney men for hele Australien.
Operahuset består af en stor, lukket platform på 200 x 100 meter med en lang trappe i hele den ene ende. I platformen er alle bygningens servicerende funktioner, som toiletter, mødelokaler, billetkontor og personalerum, placeret. Selve koncertsalene er nærmest "gravet ud" i platformen og ovenpå står de svævende, krumme, hvide skaller og danner tag over salene.

Inspirationen til skallerne fik Utzon blandt andet fra templer, både de mexicanske og de kinesiske, som han havde studeret. Idéen var, at skallerne skulle virke som lette og svævende tage og på den måde være en kontrast til den store, lukkede platform. Skallerne har forskellige størrelser, og ud fra dem kan man danne sig et billede af variationen i de indvendige rum, de danner. På den største af skallerne er der 67 meter til toppen.

I 2007 blev Operahuset i Sydney optaget på UNESCO's verdensarvsliste med begrundelsen, at det '... står som et af den menneskelige kreativitets uomtvistelige mesterværker ikke bare i det 20. århundrede, men i menneskehedens historie.'

OPGAVEN

I denne opgave skal du arbejde med en platform og tag-skaller, som Jørn Utzon gjorde det med Operahuset i Sydney. Først skal du bygge et forslag til tag-skaller på en platform ved hjælp af byggemoduler og det additive princip. Derefter skal du tegne en snittegning, som viser de indre rum i både skallerne og platformen på den model, du har lavet.

MATERIALER

- Spillekort
- 1 flad papæske eller et -låg
- Hvidt tegnepapir i A3-størrelse
- Evt. malertape eller anden tape, som let kan fjernes

REDSKABER

- Blyant
- Saks
- Limpistol
- Hobbykniv
- Skærelineal
- Skæreunderlag
- Skalafigur, fx 1:100
- Evt. raderskjold

DET ADDITIVE PRINCIP

Mens Utzon i 1960'erne arbejdede på Operahuset i Sydney, arbejdede han og hans kolleger på tegnestuen på en ny form for arkitektur, som de kaldte "additiv arkitektur".

Additiv arkitektur refererer til en metode eller et princip for en arkitektur, som bliver bygget af præfabrikerede byggeelementer. At bruge præfabrikerede byggeelementer betyder, at de enkelte byggeelementer er fremstillet på fabrik og blot skal sættes sammen eller monteres på byggepladsen uden først at skulle tilpasses.
Den form for optimering af byggeprocesser var noget, flere arkitekter på det tidspunkt arbejdede med. Udfordringen var dog at undgå, at arkitekturen blev kedelig og ensformig.

At addere betyder at lægge til, og det er essensen i det additive princip: at man altid kan bygge til, uden at arkitekturen på noget tidspunkt virker ufærdig. Som eksempel på princippet brugte Utzon billeder af en samling sten på en strand.
Forestil dig en billedserie på tre billeder, hvor bunken af strandsten vokser billede for billede (som at zoome ud), men samlingen af sten virker ikke på noget tidspunkt ufærdig. Der vil altid kunne lægges flere sten til – eller trækkes nogle fra, for den sags skyld.

SÅDAN GØR DU

MODEL

1. Start med at teste spillekortenes muligheder som byggemateriale. Du kan prøve at bukke, klippe og skære i dem.

2. Lav 3 forskellige byggemoduler, som du kan bygge sammen. Lav flere af hvert modul og eksperimentér med at bygge dem sammen, så de danner skaller og rum. Brug æsken eller låget som platform. Du kan eventuelt sætte dine moduler midlertidigt sammen med malertape eller anden tape, som let kan fjernes.

3. Bestem, hvilken funktion dine rum skal have, og vælg, i hvilken skala du vil bygge. Brug en skalafigur til løbende at holde øje med størrelsesforholdene.

4. Test gerne flere forskellige konstruktioner med modulerne, der danner rum, før du vælger den endelige konstruktion.

5. Lim til slut modulerne sammen, og lim hele konstruktionen fast til platformen.

SNITTEGNING

1. Forestil dig, at du skærer modellen halvt over på langs og kigger ind i den. Hvordan ser der ud inde i modellen? Hvilke rum og funktioner ligger i platformen? Og hvor er trapper, elevatorer med mere placeret?

2. Tegn på tegnepapir et snit af modellen, hvor du viser, hvordan du forestiller dig, at rummene i skallerne og platformen bliver brugt.

3. Tegn rum, etager, trapper, vinduer, døre og så videre. Læg eventuelt din valgte skalafigur på tegningen, så du tegner tingene i det rette størrelsesforhold. Du kan bruge et raderskjold, hvis du får brug for at slette små detaljer.

4. Til sidst kan du farvelægge eller skravere tykkelsen på væggene med en blyant. På den måde kan man nemmere se, hvad der er vægge, og hvor der er vinduer og døre.

Tegn et lodret snit af modellen, som viser, hvordan rummene i både platform og skaller bliver brugt.

Eksempler på skitsemodeller af forskellige former for skaller bygget af spillekort.

Som arkitekt drejer det sig om at skabe rum og steder, hvor mennesker beriges og løfter sig – som når man går op ad trapperne i Operahuset i Sydney ogbender på en platform, hvorfra man kan skue ud over havnen i minutterne, inden forestillingen skal begynde.
Citat Jørn Utzon

Se flere arkitekturopgaver på **www.utzoncenter.dk**

FRA GROTTE TIL FUNKISVILLA

IDÉ, TEKST OG FOTOS
Vicky Kjær Søndergaard Sørensen,
Herning Billedskole.

BAGGRUND

Menneskets første boliger var tæt forbundet med og direkte afhængige af naturen. Vi har boet i grotter, i klipper, på bjerge, i hytter lavet af grene og dyrehuder og forskellige former for lerklinede boliger. I vores tid er der igen tendens til at bruge naturlige materialer, men arkitektens job er komplekst, for vi vil have strømlinet design og samtidig bo komfortabelt, smukt, funktionelt og gerne med en fantastisk og spektakulær udsigt til storslået natur. Forløbet giver to meget forskellige perspektiver på arkitekturen, de tydelige modsætninger giver stof til eftertanke.

OPGAVEN

Forløbet er bygget op, så eleverne ikke på forhånd kender hele processen. På den måde opstår utilsigtede udfordringer i koblingerne mellem de forskellige dele. Forløbet består af tre dele. Man kan vælge enten at arbejde med alle tre dele med den samme elevgruppe eller lave projektet som et samarbejde mellem flere klasser og/eller klassetrin, over en længere periode. Hvis forløbets dele strækker sig over flere dage, kan bjerget dækkes med tætsiddende plast, så leret ikke tørrer ud.
Det anbefales af afdække med plastik.

DEL 1

Første del er meget fysisk og sanselig. Her vises en montage af billeder af klipper og bjergsider. Montagen danner inspiration til det bjerg, som eleverne i samarbejde skal bygge med store mængder ler. Basis af bjerget skabes af elementer i træ, der saves til og hamres sammen med søm og til sidst beklædes med avispapir, som tapes løseligt fast. Man kan vælge også at beklæde med plast. På den måde består bjerget ikke udelukkende af ler. Skelettet dækkes med ler, som klaskes, kastes og æltes fast. Der arbejdes med form og tekstur på bjerget med hænder, modelleringsværktøj og træspyd.

DEL 2

Nu arbejder eleverne mere kontrolleret med dele af bjergsiden. Arbejdet er individuelt. Eleverne bliver præsenteret for en ny billedmontage, som viser forskellige boligformer hugget i klipper og bygget på/i klipper. Eleverne udformer en bolig på hvert deres sted på eller i bjerget. Her arbejdes med udhuling og formgivning med slynger og modelleringsværktøj. Elementer lavet med pladeteknik kan tilføjes.

DEL 3

Hænder, værktøj og omgivelser vaskes, og aktiviteten skifter karakter. En billedmontage af moderne minimalistiske funkisboliger placeret på bjerge og klippesider danner inspirationsgrundlag for det næste arbejde.
Eleverne skal nu skabe en bygning, som kan placeres ovenpå eller på siden af bjerget med enkle træspyd. Træspyddene mimer forankringspæle og fundament i den rigtige arkitektur.
Det er vigtigt, at eleverne før byggeriet beslutter sig for, hvor deres bygning skal placeres og aftaler dette indbyrdes. Der bygges i falseæskekarton/passepartout pap/skiltepap, karton og sølvfarvet metalkarton, som tilpasses med hobbyknive og sakse og sammenføjes med limpistol.
Når bygningerne er færdige, monteres de på bjerget med træspyddene.

MATERIALER OG REDSKABER

DEL 1

- Borde og presenning og plast til bordene
- Træ, evt. affaldstræ eller paller
- Hammere, søm, save
- Aviser, malertape, evt. affaldssække eller andet plast
- Ler (evt. rødler, men man kan måske også få fat på overskuds dekorationsler efter jul) På billederne er brugt 25-30 pakker rødler af 10 kg – (hvis det skal være rødt, er det hollandsk rødler)
- Skæretråd, slynger, modelleringsværktøj, træspyd

DEL 2

- Mere ler
- Skæretråd, slynger, modelleringsværktøj, træspyd
- Kageruller, stofstykker
- Klude, spande med vand

DEL 3

- Hvidt falseæskekarton/passepartout pap/skiltepap, hvidt karton og sølvfarvet metalkarton
- Træspyd
- Blyanter, linealer, tegnetrekanter
- Skæreunderlag, hobbyknive, sakse
- Limpistoler, limstænger

PAP OG POESI FOR DOMPAPPER

IDÉ Jane Bendix, ARKEN Museum, og Eva Lillegaard Hansen,
- begge i bestyrelsen for Landsforeningen Børn, Kunst og Billeder

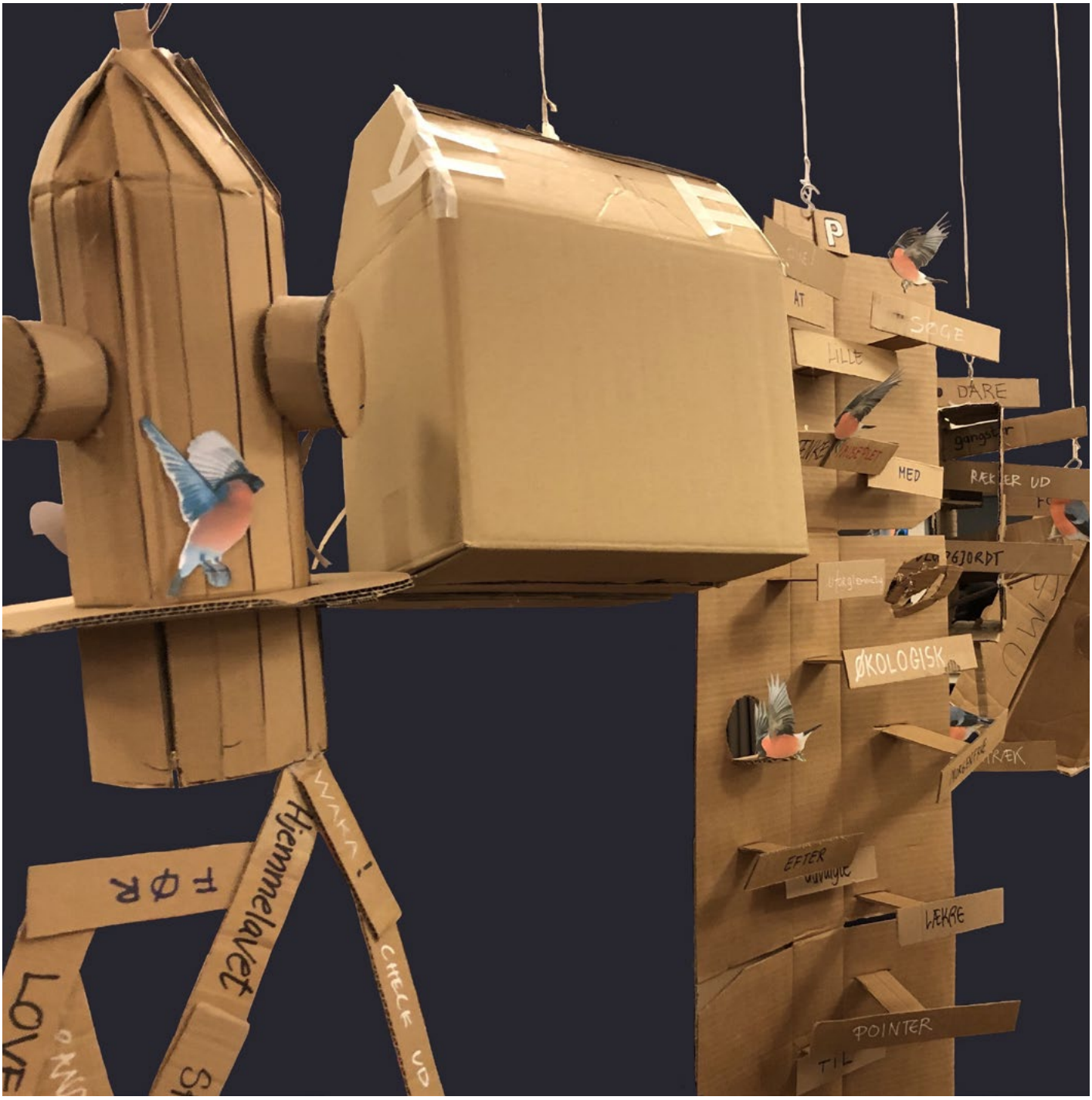

BAGGRUND

Pap er et godt materiale at bygge af, og selvom det er et billigt materiale, finder vi i samtidskunsten imponerende værker af pap. Papkassen er en hverdagsting, som er sjov at lege med og bygge af. Det er enkelt og ufarligt at gå i gang med at skære, klippe og lime -- for det er jo bare en papkasse. Men kassen får en ny værdi, når man bygger af den, og det er helt i genbrugsånden.

Poesi og leg med ord hører mest hjemme i faget dansk, men i denne opgave bringes ordene ind i et visuelt udtryk. Mange billedkunstnere inddrager ord i deres værker.
Dompapper er smukke, og det sjove ordspil med pap sætter gang i fantasien. Det er også en god lejlighed til at lære fuglen at kende.
Opgaven kan bruges tværfagligt, og det er en god fælles aktivitet, hvor man har mulighed for at ryste en gruppe sammen.

OPGAVEN

Find billeder af forskellige dompapper, print dem på kraftigt papir og klip dem ud. Fuglene kan også være elevernes egne tegninger Skriv numre bagpå til brug for gruppeinddeling. Anbefalet gruppestørrelse: 2-4. Lad eleverne trække en dompap hver og finde sammen efter numrene bagpå.

OPGAVEN HAR TRE TRIN

Hils på hinanden i dompap-gruppen! Gå en tur rundt på skolen/stedet – ude og inde. Undervejs skal I indsamle 15 ord, som I finder på skrift. Det kan være ord, der optræder på skilte, på ting, som del af indretning eller andre steder. Det skal være: 5 navneord, 5 udsagnsord og 5 tillægsord. Skriv dem på papstykker. Når I kommer tilbage, skal I lægge jeres ord på gulvet – eller et anvist sted – fordelt i ordklasserne.

1. Lav i dompapgruppen én fælles poetisk sætning ved hjælp af ord, som I henter fra den kollektive papordspulje. I må kun bruge ord, som andre dompap -grupper har indsamlet, ikke jeres egne. Afslut denne del med højtlæsning af alle grupper efter tur – en uropførelse af et dompap-poetisk værk!
2. Byg i dompapgruppen i fællesskab et papsted for dompapper, der visualiserer gruppens poetiske sætning. Papstedet skal bygges ud af én papkasse (alt skal bruges). Ordene fra den poetiske sætning skal også indgå, ligesom jeres dompapper skal indgå. Papstedet skal udstyres med ophæng og S-krog, så det efterfølgende kan ophænges som anvist.

MATERIALER OG REDSKABER

- 15 papstykker (4 x 15-20 cm), sort og/eller hvid tusch
- Kollektiv papordspulje
- Papkasse, sakse, klipsetang, malertape, limpistoler, snor, S-krog, poetisk sætning, dompapper

FORBEREDELSE

- Skær papstykkerne ud og lav bunker med 15. Lav også på forhånd en bunke papstykker med forholdsord, som grupperne kan bruge i opbygningen af deres sætning. Lav fire papskilte til inddeling af ordbunkerne: Forholdsord, navneord, udsagnsord, tillægsord.
- Lad eleverne klippe dompapperne ud på forhånd. Underviseren skriver numre bagpå.
- Hæng snore op i loftet med en løkke i enden, så de er klar til at hænge S-krog og papsted i.
- Lav et nummerskilt til hvert bord, og placér bunken med materialer på bordet – om muligt også en limpistol ved hvert bord.

IDÉER

- Server dompapperne på fade, som om det var kager. Lad først deltagerne træde ind i lokalet, når de har trukket en dompap.
- Hvis eleverne ikke er fortrolige med ordklasserne, kan de blot sendes på jagt efter ord, som afleveres i én stor bunke.
- 'Papfar' – Søren Behncke er en af de kunstnere, der mestrer at bygge af pap. En billedkunstner, der bruger mange ord i sit udtryk er Anders Bonnesen. Introducer evt. eleverne til dem.

DRØMMEN OM ET SOMMERHUS

IDÉ OG FOTOS Susanne Skou Kristensen, adjunkt, UCN

BAGGRUND

Hvilke dufte husker DU fra din barndom? Den lidt skarpe duft af thuja og nåletræer blandet med duften af sommervarme, får mig stadig til at smile og mindes en god ferie i det lejede sommerhus ved Kviesø i det midtjyske, hvor de små sorttjærede træhuse lå spredt i et kuperet landskab, og hvor der, for et bybarn, ventede nye eventyr rundt om næste bakke.

Disse barndomsminder blev sat i perspektiv ved et besøg på Utzon Centeret i Aalborg, hvor mine studerende og jeg fik sat historie på det kulturelle fænomen: Sommerhuset. I udstillingen kunne vi se og læse om, hvordan tidligere tiders sommerhuse var små og hyggelige og duftede af træ og brændeovn, hvorimod der nu bygges store feriepaladser med loungeområder og pools, eller de forvandles til parcelhuslignende områder, som har mistet forbindelsen til landskabet, og tidligere tiders dufte indbyder ikke længere til at samle minder.

Udstillingens fokus var på fremtidens sommerhuse, og hvordan de peger ud i en fremtid med bæredygtighed, klimaforandringer og rene omgivelser og natur. Som de skriver i udstillingen, så er "arkitekturen igen fyldt med gejst og vilje til legesyge eksperimenter med sommerhusene, hvor man forsøger at behandle miljø og omverden ansvarligt og bæredygtigt. "

Der kan findes historisk inspiration i klassikere af bl.a. Arne Jacobsen, Anton Rosen, Vilhelm Wolert, Erik Korshagen og Friis og Moltke. Inspiration til fremtidens sommerhuse kan bl.a. hentes hos Claus Bonderup og BIGs bud A45, som er designet for LiveKlein.

OPGAVEN

Hvis det er muligt at se nogle forskellige sommerhuse i nærområdet, vil det være en god ide, ellers lav en præsentation, som viser sommerhusets historiske udvikling med fokus på nutidens udfordring. Hvordan skal sommerhuset se ud i fremtiden?

Find 3-5 spændende billeder af sommerhuse. – Se dine inspirationsfotos, hvilke arkitekturelementer kan du godt lide? lav flere skitser af forskellige elementer du måske vil bruge, fx formen, hemsen, udhænget, vinklerne, vinduerne eller andre detaljer. Begrund dine valg med arkitekturens fagudtryk. Lav en samlet skitse af dine arkitekturelementer.

Byg dit drømmesommerhus i papirler. Papirler er stentøjsler som er iblandet papirpulp, det giver papiret stor bæreevne, og der kan arbejdes meget tyndt. Prøv at udfordre tykkelsen. Rul ud på plastik, så pladen er nemmere at arbejde med. Papirler er "dødt" i udtrykket, derfor anbefales det at lave strukturer og mønstre på leret. Papirler er så fleksibelt , at selv tørrede arkitekturdele kan genfugtes og modelleres videre med. Knækkede tørrede dele kan også fugtes og sammensættes på ny. Brændes som stentøj.

Variationer: Der kan bruge forskellige materialer, såsom stentøjsler, sukkerknalde, klodser, piberensere af avispapir, karton eller arkitektpap, alt efter hvilke mål der sættes.

MATERIALER OG REDSKABER

- Papirler
- Plastikstykker til udrulning. - Der rulles tyndt, plastikken vendes og trækkes af.
- Avispapir til eventuel stabilisering
- Modellerpinde
- Slynger
- Kageruller og afstandspinde
- Slikker - en bøtte med udblødt ler, tykkelse som ymer

Når sommerhusene er forglødet på ca. 980-1060 grader, kan de glaseres med penselglasur, inden de får en glasurbrænding på 1260 grader – spørg, hvor du har købt leret. Papirler kan også rakubrændes som stentøjsler. Billederne er eksempler på begge dele.
Sommerhusene kan efterfølgende være scenen i en stopmotionfortælling, hvorved der øves flere udtryksformer. Vil I have flere i spil, kunne der laves collage af fundne arkitekturelementer i opstartsfasen, og maleri kunne være en fin kulisse i den digitale fortælling.

LAD TING TALE

IDÉ OG FOTOS Line Frøslev, Hinnerup Billedskole

BAGGRUND

Vi har set det masser af gange i gadekunsten: Små syrlige, kærlige eller humoristiske kommentarer i form af påsatte talebobler på affaldscontainere, reklameplakater og nedløbsrør. Eller øjne, næser og munde klistret på vejskilte, elinstallationer, gadelamper samt skraldespande, der med et par bolde som øjne kommer til at ligne cookie-monster. Små indspark i bybilledet, som får os til at undres, trække på smilebåndet eller måske endda gøre noget, som er lidt anderledes, end det vi plejer. Hvis der er tale om kunstværker, som direkte ændrer vores sociale adfærd, kan det kaldes social intervention.

OPGAVEN

Start med en fælles snak om metaforer. Find sammen eksempler på talemåder, sproglige udtryk og ordsprog, hvor vi kobler forskellige verdner. Vis eleverne forskellige eksempler på talebobler, og tal om hvilke betydninger de har: en ”råbeboble”, en almindelig taleboble, en ”tanke-boble” osv. Tegn eksempler. Lav en fælles visuel base over forskellige måder at tegne helt enkle, udtryksfulde munde og øjne på. Hent evt. inspiration fra enkle tegneserier. Hæng alle forslagene op på opslagstavlen og tal om, hvilke følelser de afspejler.

Del eleverne ind i mindre grupper og lad dem gå på opdagelse på skolen – både ude og inde – efter ting og steder, der skal tale. Giv dem enten materialerne med eller lad dem komme tilbage i klassen for at lave talebobler, øjne og munde. Sæt talebobler, øjne og munde fast på de udvalgte ting med fx rullet gaffatape eller lærertyggegummi. Tag fotos som dokumentation og lav evt. en virtuel udstilling.

MATERIALER

- Almindeligt, kraftigt tegnepapir
- Evt. lamineringslommer til udendørs brug
- Sorte sprittuscher
- Gaffatape eller lærertyggegummi

TIP Den amerikanske samtidskunstner Hank Willis Thomas arbejder konceptuelt med temaer, der handler om samfund, medier, populærkultur og identitet. Hans pop-upværk ”In Search of the Truth” er oplagt at inddrage i dette forløb.

SKAB DIN GAVL

IDÉ AF STUDERENDE PÅ UCN: Anna Christensen, Marianne Vittrup, Amalie Fiedler og Stine Glavind

BAGGRUND

Traditionen med at bruge gavlen på et hus som lærred, som den kendes i dag, kan føres tilbage til begyndelsen af 1900-tallet, hvor bl.a. den mexicanske kunstner Diego Rivera malede kæmpe historiske og politiske vægmalerier. I Danmark så man de første gavlmalerier i 1950'erne i form af mælkereklamer, udført af bl.a. Henry Heerup. I 1968 fik Brande 23 gavlmalerier, udelukkende skabt som dekoration til at pynte i bylivet. Kunstnere som Poul Agger, Anders Kirkegaard og H.C. Rylander stod bag disse malerier. Sidenhen er gavlmalerier blevet en del af kunsten i det offentlige rum. Gavlmalerierne giver identitet til byen og skaber en følelse af nærhed i lokalområdet.
Når man besøger gavlmalerier med sine elever, vækkes deres nysgerrighed for kunst, og der opstår mulighed for billedsamtale om det enkelte værk, omgivelserne, sammenhængen og hvilke historier der kunne gemme sig bag værkerne.

OPGAVEN

Start med at tage eleverne med rundt i byen og se på vægmalerier og samtal om værkerne og den sammenhæng, de opleves i. Find sammen fagsproget der udtrykker oplevelsen. Tal om blikfang, motiv, komposition, for-, mellem- og baggrund. Hvis ikke I bor i et område med malerier, så vis nogle på tavlen og hav det som udgangspunkt for en samtale om de store malerier. På gåturen kan I sikkert finde gavle, der kunne trænge til et flot maleri. En gåtur rundt i byen indbyder til iagttagelse af huse og bygninger. Hver bygning har sin egen unikke gavl. Disse gavle kan udgøre lærreder, når der males interessante motiver på murene.

Sæt jer et sted, hvor I sanser og lader jer inspirere af byens pulserende eller stille liv. Vælg et sted, hvor I kunne tænke jer, at der var et smukt gavlmaleri. Samtal med eleverne om, hvordan de kunne skabe deres egen unikke gavl. Hvordan skulle den se ud? Hvad inspirerer omgivelserne til?
Slut turen af med at vælge en gavl og samtal om, hvordan den fotograferes, så den kan bruges som forlæg.

Opgaven kan stå for sig selv som et kortere forløb, eller indgå i andre sammenhænge, eksempelvis i forløb om arkitektur og street art. Der kan differentieres i forhold til klassetrin, elevernes færdigheder, materialer osv.

I elevernes egen fremstilling opmuntres de til at eksperimentere med kendte og nye teknikker. Eksempelvis kan læreren opstille et benspænd, der henviser til Maria Torps værker, hvor hun river i pap og anvender dette i sit helhedsudtryk.

Eleverne arbejder sammen 2 og 2 med at fremstille et gavlmaleri i pap. De tegner en skitse af deres ønskede gavlmaleri på A3-papir. Hvis det er mindre elever, kan læreren lave en fortrykt gavl på papiret. Større elever kan lave opmålinger, så gavlene bliver det rette skalaforhold.

Eleverne får tildelt enten et papstykke med målte markeringer for deres pap-gavl eller et papstykke uden markeringer, hvor de selv skal udregne mål for gavlen.

Når de har malet deres gavlmaleri på pappet, tages et foto af det, og det billedbehandles.
Gavlmaleriet sættes digitalt ind i det oprindelige foto af husgavlen, og maleriet ses i de rette omgivelser.

De analoge papvægge kan udstilles enten enkeltvis, eller man kan sætte 4 gavle sammen med gaffatape, så de danner en bygning.

De kan udstilles i det offentlige rum, enten på skolen eller andet sted. Ligeledes kan elevernes digitale fotos udstilles.

Eleverne kan løfte deres fælles bygninger rundt i landskabet og tage fotos. Hertil kan fokus være på synsvinkel og beskæringer. Hvis bygningerne skal stå udenfor i længere tid, kan de betrækkes med plast.

Fotos af gavlmalerier: Guidet tur i Ålborg ved Susanne Skou Kristensen

MATERIALER

- A3-papir
- Blyanter
- Sakse
- Hobbyknive
- Pensler i flere størrelser
- Akrylmaling
- Pap eller maskinpap
- Gaffatape
- Tuscher
- Evt. bogbinderplast

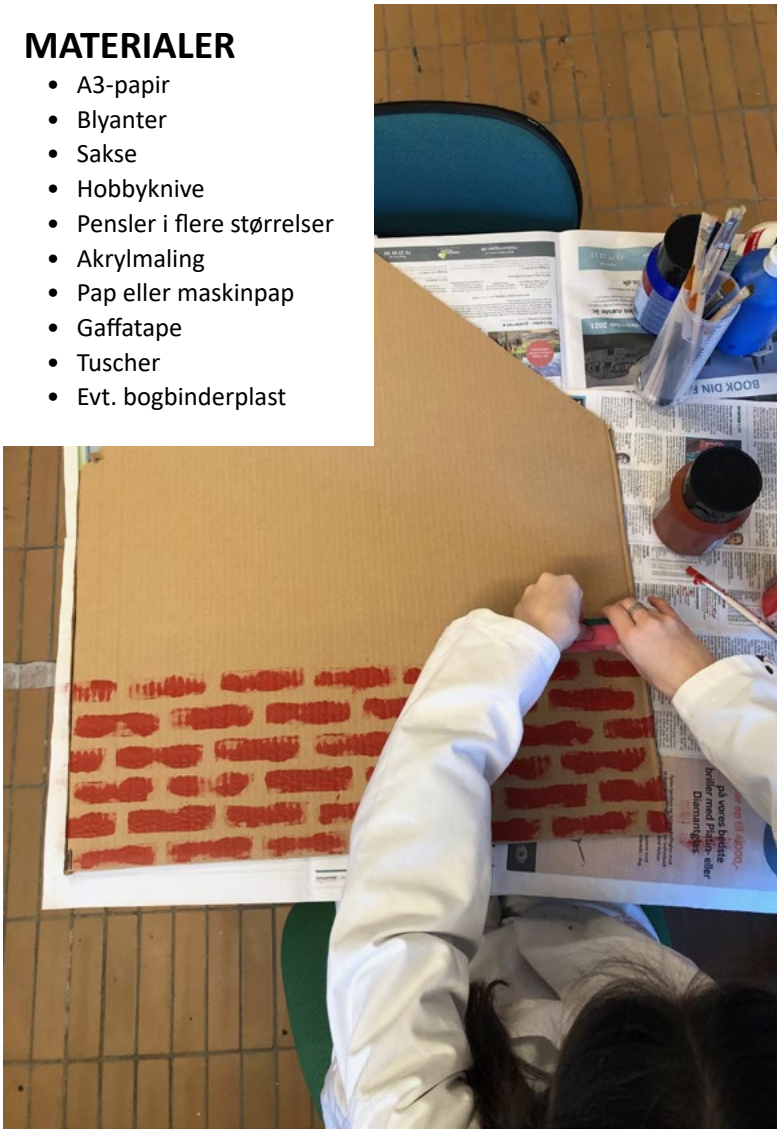

Tegn med store og små bevægelser

IDÉ OG FOTOS Line Frøslev, Hinnerup Billedskole

BAGGRUND

Norske Bente Stokke har atelier både i Oslo og Berlin. Hun arbejder med tegning i et abstrakt, grafisk udtryk, som fremstår organisk og levende og giver mindelser om natur. Hun er optaget af bevægelsen og det spor den sætter, når den gentages. For Bente Stokke har selve den skabende proces værdi som en kunstnerisk handling med en selvstændig fortælling. Dette fremgår af de mange "procesvideoer", hun viser på sin hjemmeside. De små filmsekvenser fremstår som selvstændige værker.

I billedkunstsammenhænge er Bente Stokke interessant, fordi vi med hendes værker kan vise børnene en helt anderledes tilgang til det at tegne. En tilgang, som i høj grad fokuserer på processen og på tegning som spor af bevægelser. Sporene fremstår som abstrakte, "ur-agtige" stemninger, som taler til vores fantasi. Her er undersøgelsen det vigtigste. Og alligevel er der den lille bonus, at sporene, i al deres enkelthed, ofte bliver utroligt smukke og kan bruges til videre billedarbejde.

OPGAVEN

Se på værker af Bente Stokke. Vis både film og fotos.
Find dem på www.bentestokke.com

- Læg papir fra rulle ud på gulvet.
- Vælg Neocolor 1 i en afgrænset farvepalet, fx de blå/turkis/grønne
- Tag et kridt i hver hånd og tegn med spejlvendt synkrone armbevægelser. Tegn store og mindre cirkler og ovaler. Prøv både at sidde ved kanten af papiret og på papiret. Tegn foran dig og med hænderne bag ryggen. Prøv også at tegne liggende eller med lukkede øjne. Bevægelserne gentages mange gange, mens sporene vokser frem på papiret. Tegn gerne oven i det, der allerede er tegnet.
- Bliv ved til papiret er helt fyldt ud.

Hvis I vil arbejde videre med de cirkelformede spor.
Hvor eleverne i forrige idé havde gang i de helt store armbevægelser, går vi nu i den modsatte retning og bevæger hånden så lidt som muligt ved kun at flytte fingrene og selve hånden, mens håndroden forbliver fikseret. Idéen er stadig at undersøge hvordan bevægelser kan omsættes til grafiske spor.
Langsomheden i processen udfordrer elevernes evne til fordybelse, og børnene nyder den meget konkrete opgave, som ikke stiller krav til særlige tegnefærdigheder. Nogle af mine elever syntes det var sjovt at få tapet håndleddet fast til bordet med malertape, så de (næsten) ikke kunne snyde.
Idéen med opgaven er at undersøge hvad langsomheden gør ved stregen, samtidig med at børnene gør sig erfaringer med forskellige tegneredskaber og stregtykkelser.

- Brug tynde, sorte sprittuscher på papir eller træ, prøv også med anderledes formater.
- Tegn cirkler uden at flytte håndleddet. Start med en lillebitte cirkel og tegn større og større cirkler udenom. Du må kun bevæge fingrene.
- Bliv ved til du ikke kan nå længere.
- Drej papiret/træet og gør det igen.
- Fyld evt. tomme flader ud med tyk sort tusch eller Indian Ink (blæk).

TIP Prøv også idéen som tohåndstegning, hvor eleverne har et tegneredskab i hver hånd og den ene hånd spejler den andens bevægelser.

TIP Prøv forfra med andre tegneredskaber. Eller prøv i et større format, fx som fællestegning i kæmpeformat på væggen eller på gulvet – nu bare uden at flytte kroppen.

TIP Vis elevernes Carl Krulls "seismografiske" tegninger og gå i hans fodspor ved at starte i den ene side af et stykke papir og tegne streger, som følger hinanden i vertikale eller horisontale forløb.

ALBUMCOVERS

En musisk associativ øvelse

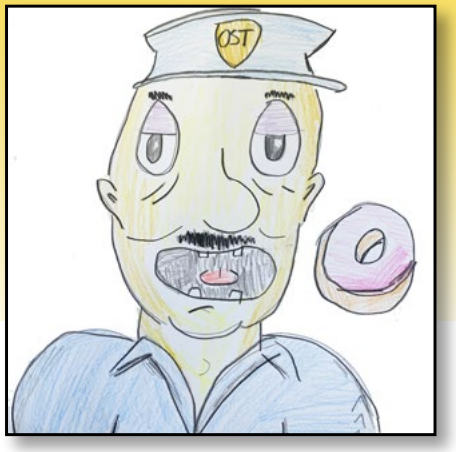

EKSEMPEL
Her ses to eksempler på covers lavet til denne øvelse
Sang: Bo Evers – Byens Politi

IDÉ AF STUDERENDE FRA UCN Bastian Larsen og Jonas Berthelsen

BAGGRUND

Hvad er et albumcover? vil mange børn og unge måske spørge. Svaret skal både hentes i den historiske visuelle kultur og i en nutidig subkultur.

Album er et andet ord for en grammofonplade som indeholder musik. Denne plade eller LP har et cover, som både beskytter den sorte vinylplade og er reklame for den musik, der er lagret på skiven. Musikken afspilles på en grammofon. LP'en dukkede op i 1948, som afløser for datidens 78-plade. I 1980 blev den afløst af en digital løsning, CD'en, der igen blev afløst af digitale streamingløsninger. Trods udviklingen fra analog til digital musik lever LP'en endnu. En stadig større gruppe har fundet kærligheden til vinyllyden og dermed coveret. Selvom det siges, at man ikke skal dømme en bog ud fra dets omslag, må designet på et albums cover have reference til den musik, man kan forvente at lytte til. Derfor er coverets design vigtigt. Et godt albumcover skal kunne inspirere til at lytte til musikken. Der findes mange spændende ikoniske covers, der kan give inspiration til samtale og arbejdet med grafisk design.
Albumcovers kan være smukke, humoristiske, promovere artisten eller give en ekstra dimension til pladens indhold.

OPGAVEN

Læreren vælger at vise nogle eksempler på ikoniske albumcovers, fx Beatles' "Abbey Road", Pink Floyds "Dark Side of the Moon", Nirvanas Nevermind album, "The Velvet Underground and Nico", eller mere nutidige, fx coveret til FKA Twigs "LP1". Af danske kan nævnes Gasolin, Shu-bi-dua og Kim Larsen. Udover grafisk design er der også spændende historier, som kan bringes i spil.
Som optakt til opgaven ses på coveret og lyttes til musikbidder, gerne så eleverne kan se nogle referencer. Derefter skal eleverne lytte til et stykke musik, som de skal designe et cover til.

PROCESSEN DELES OP I TRE FASER

FASE 1: Lyt med blyant

- Eleverne får nu udleveret et stykke kvadratisk papir og skal, imens de lytter til en sang, skitsere, hvordan de visualiserer albumcoveret til sangen, de hører.
- Benspænd – Brug én blyant, der må ikke viskes ud.

FASE 2: Lyt nu med blyant og viskelæder

- Fortsæt tegneøvelsen, der må nu bruges viskelæder.
- Benspænd: Visk mindst én af stregerne fra fase 1 ud.

FASE 3: Lyt, alt er tilladt

- Tredje og sidste gang sangen lyttes til, må man bruge de materialer, man vil.
- Benspænd: Sidemakkeren vælger en farve, der skal benyttes.
- Nu gives der tid til, at coveret færdiggøres.

Opgaven kan afrundes med en mini fernisering for klassen, hvor eleverne får lov at se de andres covers og fortælle om deres overvejelser om deres forskellige covers.
Til sidst kan eleverne se sangens/albummets originale cover.

MATERIALER

- Kraftigt papir eller karton, skåret ud i kvadrater på størrelse med LP albumcovers (30x30)
- Tegnematerialer som blyant, viskelæder og farver
- Musik (udvælg evt. én sang, som hele klassen skal visualisere)

INSPIRATION

www.billboard.com/photos/best-album-covers-of-all-time

KOLOFON

Udgivelse
Inspirationskataloget udgives af Kompetencecenter for børn, unge og billedkunst og Danmarks Billedkunstlærere.

Redaktion
Karen Marie Demuth
og Susanne Skou Kristensen.

Kontakt
info@bornkunstogbilleder.dk
susanneskouk@gmail.com

Hjemmesider
www.danmarksbilledkunstlaerere.dk
www.kbub.dk

Inspirationskataloger fra
2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021 og 2022 kan ses på
www.danmarksbilledkunstlaerere.dk
www.kbub.dk

Billedkunstens Dag
hvert år onsdag i uge elleve.
Send billeder til #billedkunstensdag og del ideer og oplevelser på facebookgruppen ”Billedkunstens Dag”.

Layout
Trine Heller Jensen.

Tak for ideer og billeder fra
Studerende og underviser på UCN.
Vicky Kjær Søndergaard Sørensen, Herning Billedskole.
Line Frøslev, Hinnerup Billedskole.
Malene Abildgaard, Utzon Center.
Julie Dufour, All About A.
Eva Lillegaard Hansen og Jane Bendix, Landsforeningen Børn, Kunst og Billeder.